

בדרך ל"מהפכה מתמדת" – כשהשלטון מוביל את המחאה | שחר בשן*

מחאה נתפסת כדבר הצומח מלמטה, או לפחות כתנועת התנגדות המופנית נגד השלטון. אולם באיראן ישנה מחאה השונה בתכלית: "יום המאבק בהתנשאות העולמית, יום התלמיד ויום כיבוש 'קן המרגלים'", ובקיצור – "יום המאבק בהתנשאות העולמית". זהו יום זיכרון לשלושה אירועים שהתרחשו ב-13 בחודש אבאן: הגליית ח'מיני, מנהיגה הראשון של הרפובליקה האסלאמית של איראן; הצטרפות הסטודנטים למחאות שהובילו למהפכה האסלאמית; והפלישה לשגרירות ארה"ב במהלך המהפכה האסלאמית. יום המאבק נראה לעיתים כמו מחאה רגילה, והאירוע המרכזי בו הוא הפגנת ענק שמתקיימת בטהראן. אולם שלא כמו מחאות אחרות, "מאבק" זה מאורגן ביוזמת השלטון: התקשורת המגויסת מפרסמת תשדירים וקריקטורות, מתקיימים כנסים וטקסים באוניברסיטאות ובבסיסי הצבא, ובמערכת החינוך מועברים תכנים העוסקים בחשיבות יום זה. מטרת יום המאבק היא להיאבק במעורבות המתנשאת של המערב בענייני איראן, זאת לאור דבריו של ח'מיני לפיהם מהפכת 1979 הייתה השלב הראשון בלבד: כדי שהמהפכה באיראן תהפוך למהפכה מתמדת, איראן צריכה לספק הגות מקיפה, להיות בעלת השפעה רחבה ולהביס את ההתנשאות העולמית. על כן, "יום המאבק" הוא יום מחאה נגד המערב, וביטוי מוחשי להמשך יישום הגותו של ח'מיני גם יותר משלושים שנה לאחר מותו.

ב-13 בחודש אבאן¹ מציינים באיראן את "יום המאבק בהתנשאות העולמית, יום התלמיד ויום כיבוש 'קן המרגלים'", המכונה בקיצור "יום המאבק בהתנשאות העולמית".² זהו יום זיכרון לשלושה אירועים שהתרחשו בתאריך זה: הגליית ח'מיני, הצטרפות סטודנטים למחאות שהובילו למהפכה האסלאמית, והפלישה לשגרירות האמריקאית במהלך מהפכה זו. לאחר המהפכה הוכרז יום זה כיום מאבק הכולל מחאות, עצרות והפגנות, ובהן מופנית ביקורת קשה כלפי המערב ובעיקר כלפי ארצות הברית. האירועים נערכים במסגרות רשמיות ולא-רשמיות, בנוכחות אנשי ציבור ובכירי מערכת הביטחון, ולעיתים בהובלתם.³ מאמר זה עוסק באופן שבו

---

* שחר בשן היא סטודנטית לתואר ראשון בחוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אוניברסיטת ת"א. המאמר נכתב בהדרכתה של ד"ר מירה צורף.

¹ חודש אבאן הוא החודש השמיני בלוח השנה הפרסי, והוא מקביל לתקופה שבין ה-23 באוקטובר ל-21 בנובמבר בלוח השנה הגרגוריאני.

² "התנשאות עולמית" הוא ביטוי שאיתללאה ח'מיני והנהגת הרפובליקה האסלאמית מרבים להשתמש בו בגנותם את ההתערבות של מדינות המערב בענייני הפנים של איראן ובמדיניותה.

³ בהראם פרג'י, روز ملی مبارزه با استکبار جهانی (יום המאבק בהתנשאות העולמית), אתר הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תברז.

³ בנובמבר 2018, <https://paramedfac.tbzmed.ac.ir/page/539/%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C.html>

מחאה, הנתפסת לרוב ככלי אנטי-ממסדי שתכליתו השגת שינוי, מתרחשת דווקא ביוזמת המשטר במטרה לקדם את יעדיו.

מחאות היו שכיחות באיראן עוד מימי המהפכה החוקתית ב-1905. יש הטוענים כי האסלאם השיעי מחייב מאבק בעוולות וחוסר צדק.⁴ הבחירה לקרוא ליום זה בשם "יום המאבק" ולא "יום המחאה" נובעת מהשפה הפרסית עצמה: המונח בפרסית המתאר מחאות והפגנות הוא מאבק (מבארזה, مبارزه), והשימוש בו נעשה בהקשרים רחבים כמו תחרויות ספורט, מאבקים למען חקיקה ואפילו מחקר היסטורי.⁵ מקורו הוא במילה "מאבק" בערבית שמשמעותה היא דו-קרב⁶ – כלומר, קרב עד להכרעה מוחלטת הנערך במקום מוגדר ולפי כללים ידועים מראש.⁷

"יום המאבק" נקבע לאחר המהפכה האסלאמית, בהמשך לעיסוקו של ח'מיני במושג "מהפכה מתמדת" (Permanent Revolution). ח'מיני טען, בערפול מסוים, כי המהפכה האסלאמית תגיע למעמד נעלה זה כשתעמוד בשלושה תנאים: כשהמהפכה תציע תפיסה אידאולוגית מקיפה, כשתביס את ההתנשאות (אסתכבאר, استکبار) העולמית וכשתהיה בעלת השפעה רחבה. על פי משנתו, המהפכה האסלאמית בשנים 1979–1977 הייתה רק השלב הראשון, ואילו המאבק להשגת שלושת התנאים שצוינו לעיל הוא למעשה השלב השני. המהפכה תזכה למעמד של מהפכה מתמדת רק לאחר השלמת שני השלבים: המהפכה האסלאמית עצמה, ומימוש שלושת התנאים שבעקבותיה.⁸ מהצהרה זו משתמע ש"יום המאבק" הוא רכיב מהותי להשגת מטרתו של ח'מיני. הראשונים שהשתמשו בביטוי "מהפכה מתמדת" היו כנראה קרל מרקס (Karl Marx) ופרידריך אנגלס (Friedrich Engels), אך הם לא הרחיבו באשר למאפייניו. ביטוי זה מילא תפקיד מרכזי גם

⁴ עבדאללטיף נט'רי, روز ملی مبارزه با استکبار جهانی ۱۳ آبان (היום הלאומי למאבק בהתנשאות העולמית ה-13 באבאן), המגזין המקוון של אוניברסיטת הוואז, אוקטובר 2001,

<https://hawzah.net/fa/Magazine/View/3282/5109/46084/%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C-%2213-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86%22>

⁵ יש לציין כי בחיפוש מדגמי ברשתות החברתיות Facebook, Twitter ו-Instagram, נראה כי בערבית המילה עולה רק בהקשרי סוף, וכי כמעט כל השימושים במילה כיום נעשים בפרסית.

⁶ מנחם מילסון, **המילון הערבי-עברי** (ירושלים: אוניברסיטה העברית), <https://arabic-lang.huji.ac.il/online-dictionary>

⁷ אתר מילוג, https://milog.co.il/%D7%93%D7%95-%D7%A7%D7%A8%D7%91/e_49224

⁸ אתר הפרסומים של לשכת מנהיג איראן, *انقلاب اسلامی* (המהפכה האסלאמית), 9 בינואר 2022, <https://www.leader.ir/fa/timeline/10/%D8%A7%D9%86%D9%82%D9%84%D8%A7%D8%A8-%D8%A7%D8%B3%D9%84%D8%A7%D9%85%DB%8C#item-10-313>

בהגותם של לב טרוצקי (Lev Trotsky) ושל מאו דזה-דונג (Mao Zedong).⁹ גלגוליו של המושג רבים, ולא ברור הקשר ביניהם לבין השימוש שעשה בו ח'מיני.¹⁰

יום המאבק משקף תפיסה ציבורית ממשית ואהודה באיראן – סלידה מחדירת המערב והשפעתו,¹¹ והוא מסייע בגיוס ההמונים לתמיכה במשטר. לגיוס המונים למאבק ישנה תרומה משמעותית להצלחה בו: אבי הפסיכואנליזה, זיגמונד פרויד (Sigmund Freud), טען במאמרו **פסיכולוגיה של ההמון ואנליזה של האני** ש"ההמון הפסיכולוגי" יוצר "נפש קיבוצית" החושבת ופועלת באופן שונה מהיחידים המרכיבים אותה. לתפיסתו, ההמון מונע מדחפים, הוא קיצוני ומשתוקק לאשליה; הוא עדר צייתן המחפש מנהיג בעל סגולות מיוחדות כדי לנהור אחריו.¹² ח'מיני ביקש לכונן משטר תאוקרטי – "שלטון חכם ההלכה", ניצל את מאפייני פסיכולוגיית ההמון ועוצמתה, ומינף את יום המאבק ככלי להשגת מטרתו.

העיתונות באיראן, המגויסת לטובת המשטר, מקדמת את יום המאבק באמצעות שידור אירועי היום, כתבות בעיתונים על חשיבותו, וכן באמצעות קריקטורות.¹³ רבות מהן מגחיכות את בריחת "הדוד סם" מארצם, מראות אותו מתפורר או מבזות את דגל ארצות הברית ונשיאיה. בקריקטורות רבות נראים מפגינים – נשים,

---

Stuart R. Schram, "Mao Tse-Tung and the Theory of the Permanent Revolution, 1958-69," *The China Quarterly*⁹ (London) 46, no. 46, 1971: 221-244.

¹⁰ קרל מרקס ופרידריך אנגלס רק ציינו את המושג "מהפכה מתמדת", ואילו לב טרוצקי ומאו דזה-דונג פיתחו אותו ארוכות בהגותם ודנו בדרכים שבהן מהפכה יכולה להתנהל ללא מעמד בורגנות חזק. מאו, לדוגמה, טען שבמדינות נחשלות או כאלו הנתונות תחת שלטון קולוניאליסטי, המעמד הבורגני חלש ולכן על הפרולטריון להוביל את המהפכה עד שמטרותיה יושגו. ראו: Schram, "Mao Tse-Tung".

A. K. S. Lambton., "The Persian Constitution Revolution of 1905-6," in *Revolution in the Middle East, and Other Case Studies*, ed. P. J. Vatikiotis (London: G. Allen and Unwin, 1972), 173-184

¹² זיגמונד פרויד, "פסיכולוגיה של ההמון ואנליזה של האני", בתוך **כתבי זיגמונד פרויד**, מסות נבחרות ד, כך חמישי (תל אביב: דביר, תשל"ח), 22-25.

¹³ John H. Lorentz, *The A to Z of Iran* (Maryland: Scarecrow Press, 2007), 229

גברים וילדים, הגורמים לפילת ארצות הברית.¹⁴ באמצעות הקריקטורות המשטר משרטט פנים למוחים: נשים וגברים, מבוגרים וצעירים, ואפילו ילדי בית ספר.¹⁵

הגבר מימין נושא שלט ועליו נכתב "13 באבאן 1358 יום כיבוש קן המרגלים"; הנער נושא שלט ועליו נכתב "13 באבאן 1357 יום התלמיד"; האישה מחזיקה בשלט ועליו נכתב "13 באבאן 1343 הגליית אמאם ח'מיני לתורכיה". מתחת לכותרת TASNIM NEWS נכתב "קידום המאבק בהתנשאות ב-13 באבאן".

¹⁴ סוכנות הידיעות תסנים, קאריקטור/ תדאום מברזה באסתכאר דר 13 אבאן (קריקטורה/ המשכיות המאבק בהתנשאות העולמית ב-13 באבאן), 4 בנובמבר 2019,

<https://www.tasnimnews.com/fa/media/1398/08/13/2133733/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%D8%AA%D8%AF%D8%A7%D9%88%D9%85-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-13-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86>

סוכנות הידיעות صدا اسپما, קאריקטור های بارنگ و بوی ضد استکباری (קריקטורות עם טעם וריח נגד ההתנשאות), 5 בנובמבר 2017, <https://www.iribnews.ir/fa/news/1884140/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%D9%87%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D8%A8%D8%A7-%D8%B1%D9%86%DA%AF-%D9%88-%D8%A8%D9%88%DB%8C-%D8%B6%D8%AF-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1%DB%8C>

אתר החדשות האדי, קאריקטור 13 אבאן (קריקטורת 13 באבאן), 4 בנובמבר 2021, <http://www.hadinews.ir/story/19783/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%DB%B1%DB%B3-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86>

¹⁵ סוכנות הידיעות תסנים, קאריקטור/ תדאום מברזה באסתכאר דר 13 אבאן (קריקטורה/ המשכיות המאבק בהתנשאות העולמית ב-13 באבאן), 4 בנובמבר 2021.

למשטר יש אינטרס לשמר את התלמידים ואת הסטודנטים במאבק נגד "ההתנשאות" המערבית, שכן הסטודנטים באיראן השפיעו על הפוליטיקה במדינה מיום הקמתה של אוניברסיטת טהראן ב-1934. לא אחת הסטודנטים אף שילמו בחייהם על השתתפותם במחאות. נוסף על כך, רבים רואים בהצטרפות הסטודנטים למהפכה האסלאמית גורם מרכזי בהצלחתה.¹⁶ לשם כך ננקטים ביום המאבק אמצעים שונים לשימור אחיזת המשטר בקהל זה, כגון עצרות סטודנטים באוניברסיטאות, כנסים אקדמיים בקמפוסים בהובלת הסגל הבכיר ומכתבים מהסגל הבכיר המופצים לכלל הסטודנטים.¹⁷ רתימת הצעירים למאבק אף מתחילה מגיל צעיר יותר, ומתבטאת בין השאר בתחרות כתיבה יוצרת מחוזית לבני 7–15 בנושא יום המאבק.¹⁸

Reza Razavi, "The Cultural Revolution in Iran, with Close Regard to the Universities, and Its Impact on the Student Movement," *Middle Eastern Studies* 45, no. 1 (2009): 1–17.

¹⁷ סוכנות הידיעות האסלאמית, مراسم روز مبارزه با استکبار جهانی در دانشگاه امیرکبیر برگزار شد (נערך טקס ליום המאבק בהתנשאות העולמית באוניברסיטת אמיר כביר), 2 בנובמבר 2021,

<https://www.irna.ir/news/84527019/%D9%85%D8%B1%D8%A7%D8%B3%D9%85-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B4%DA%AF%D8%A7%D9%87-%D8%A7%D9%85%DB%8C%D8%B1%DA%A9%D8%A8%DB%8C%D8%B1-%D8%A8%D8%B1%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1>

אתר האוניברסיטה האסלאמית אזאד, برگزاری نشست علمی به مناسبت روز ملی مبارزه با استکبار جهانی (עריכת כנס מדעי בעניין היום הלאומי למאבק בהתנשאות העולמית), 25 באוקטובר 2021,

<https://srb.iau.ir/fa/news/14310/%D8%A8%D8%B1%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D9%86%D8%B4%D8%B3%D8%AA-%D8%B9%D9%84%D9%85%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D9%85%D9%86%D8%A7%D8%B3%D8%A8%D8%AA-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C>

בהראם פרג'י, روز ملی مبارزه با استکبار جهانی (יום המאבק בהתנשאות העולמית), אתר הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תבריו, 3 בנובמבר 2018,

<https://paramedfac.tbzmed.ac.ir/page/539/%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C.html>

¹⁸ ראו לדוגמה קול קורא המזמין את ילדי מחוז אד'רביג'אן המזרחית לקחת חלק בתחרות כתיבה בנושא. בצידה השמאלי של המודעה נכתב "מוות לארצות הברית", הרחבה בדבר סיסמה זו מופיעה בהמשך: فراخوان ادبی و هنری روز ملی مبارزه با استکبار جهانی (קריאה ספרותית ואומנותית בעניין יום המאבק בהתנשאות העולמית), אתר המוסד להתפתחות אינטלקטואלית של ילדים ובוגרים צעירים במחוז אד'רביג'אן המזרחית, 3 בנובמבר 2021,

<https://www.kanoonnews.ir/news/309486/%D9%81%D8%B1%D8%A7%D8%AF%D9%88%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%AF%D8%A8%DB%8C-%D9%88-%D9%87%D9%86%D8%B1%DB%8C-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C>

המשטר אינו מסתפק בתלמידים ובסטודנטים. אירוע הדגל של יום המאבק הוא הפגנת הענק הנערכת מול שגרירות ארצות הברית לשעבר, שבה מועלים מצגים בגנות בכירים אמריקאים לצד שריפת דגלים של מדינות שונות המייצגות את ההתנשאות, בעיקר ארצות הברית וישראל.¹⁹ לעומת אירועים אחרים המתקיימים ביום זה, כמו טקסים באוניברסיטאות ובבסיסי הצבא, הפגנה זו משותפת לגברים, לנשים ולילדים ללא הפרדה מגדרית, ובה המרחב משותף לכולם. זהו דפוס מוכר במשטרים טוטליטריים פטריארכליים – כשהמשטר שואף לגייס את ההמון ולהפגין נראות רחבה של הקולקטיב כדי לקדם את מטרותיו, הצניעות והכבוד קורסים באופן זמני.

הפגנת הענק בכיכר מבטאת את מה שכינה הגאוגרף אנרי לפבר (Henri Lefebvre) "כיבוש הכיכר": לטענתו, כאשר המוחים חיים תחת משטר טוטליטרי שלא מכיר בזכותם להפגין, עליהם תחילה "לכבוש" מידיו את המרחב הציבורי. אך במקרה שלפנינו, בניגוד להגדרה המקורית, המוחה הכובש הוא המשטר ולא הציבור, ודברי המשטר כי גם כאן דרוש "כיבוש" כזה מעבירים ביקורת, גם אם סמויה, על המערב "הטוטליטרי" שלא מכיר בזכות ההמון האיראני להתנגד לו.²⁰ יתר על כן, "כיבוש" השגרירות האמריקאית לאחר עזיבת השאה סימל במידה רבה את התגבשות הזיכרון החלופי האיראני ביחס לארצות הברית: ארצות הברית אינה עוד ידידתם החזקה כבתקופת השאה, אלא "השטן הגדול" (שיטאן בזרג, شیطان بزرگ), שנגדו יש להיאבק ואותו יש להביס. לא בכדי הסיסמה הנפוצה בהפגנה זו, וביתר אירועי יום המאבק, היא "מוות לארצות הברית".²¹

בתוכנית הסאטירה **שבכה-י נים** (شبهه نیم) בערוץ האיראני הגולה **מנותו** שודר ב-2017 מערכון על הסיוע הצבאי האיראני ללבנון ולסוריה. במערכון שרו בובות בדמות בכירי הצבא ופעילי משמרות המהפכה על התמיכה הצבאית הרחבה הנשלחת לסוריה וללבנון, והפליגו בחשיבותה, עד לכדי האמירה כי סוריה היא מחוז ממחוזות איראן. בובתו של שר החוץ האיראני באותה העת, מחמד ג'ואד ט'ריף, הופיעה גם היא כשהיא מזמרת: "אנחנו אומרים שחייבים למצוא פתרון (לקשרינו) עם העולם, אבל אנחנו חוזרים ואומרים מוות

<https://www.youtube.com/watch?v=1g8wl7yDSiY>, 4:10-3:50.

¹⁹ רשת pnewstv, روز ملی مبارزه با استکبار جهانی (היום הלאומי למאבק בהתנשאות העולמית), הוקלט ב-4 בנובמבר 2021 ב-YouTube, וידאו, 4:10-3:50. <https://www.youtube.com/watch?v=1g8wl7yDSiY>

²⁰ מירה צורף, "מהפכת הצעירים במצרים על שום מה? על כיבוש המרחב העירוני ועיצובו של זיכרון קיבוצי חלופי", **היסטוריה** 30 (2013): 61-103.

²¹ פרין עצמי, سیزدهم آبان؛ انتخاب نام «شیطان بزرگ» و شعار مرگ بر آمریکا (ה-13 באבאן: בחירת השם 'השטן הגדול' והקריאה 'מוות לארה"ב'). אתר רדיו פרדא, 7 בנובמבר, 2014, <https://www.radiofarda.com/a/f3-hostage-taking-embassy-partsix/26679240.html>

לארצות הברית".²² הבחירה בט'רף, רפורמיסט הנתפס באיראן כפרו-מערבי, אינה מקרית: גולי איראן בחרו בו כדי להמחיש שאפילו מי שמנהל שיח מתמיד עם דיפלומטים מערביים, ואף ייצג את איראן במשא ומתן עם הדיפלומטים האמריקאים בשיחות על הסכם הגרעין (JCPOA), משתתף במאבק בהתנשאות העולמית. הדבר מבהיר עד כמה מושרש המאבק בהוויית הרפובליקה האסלאמית של איראן, ועד כמה עמוק ניצולו של המשטר את הכלי הזה כדי לשמר את מעמדו ולהעצים את כוחו.

ביבליוגרפיה

מקורות ראשוניים

אתר הפרסומים של לשכת מנהיג איראן. "انقلاب اسلامی". 9 בינואר, 2022.

<https://www.leader.ir/fa/timeline/10/%D8%A7%D9%86%D9%82%D9%84%D8%A7%D8%A8-%D8%A7%D8%B3%D9%84%D8%A7%D9%85%DB%8C#item-10-313>

אתר האוניברסיטה האסלאמית אדאד. "برگزاری نشست علمی به مناسبت روز ملی مبارزه با استکبار جهانی". 25 באוקטובר, 2021.

<https://srb.iau.ir/fa/news/14310/%D8%A8%D8%B1%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D9%86%D8%B4%D8%B3%D8%AA-%D8%B9%D9%84%D9%85%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D9%85%D9%86%D8%A7%D8%B3%D8%A8%D8%AA-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C>

ערוץ מנותו. شبکه نیم پشتیبان حزب الله (שבכה-י נים התמיכה בחזבאללה). הוקלט ב-6 ביוני, 2017 ב-YouTube, וידאו, 0:37-0:45. [شبکه نیم - پشتیبان حزب الله YouTube](#)

אתר רדיו פרדא. عصمی، فرین. "سيزدهم آبان؛ انتخاب نام «شیطان بزرگ» و شعار مرگ بر آمریکا". 7 בנובמבר, 2014. <https://www.radiofarda.com/a/f3-hostage-taking-embassy-partsix/26679240.html>

²² شبکه نیم پشتیبان حزب الله (שבכה-י נים התמיכה בחזבאללה). הוקלט ב-6 ביוני, 2017, וידאו, 0:37-0:45, [شبکه نیم - پشتیبان حزب الله - YouTube](#)

"فراخوان ادبی و هنری روز ملی مبارزه با استکبار جهانی"، 3 نوامبر، 2021.

<https://www.kanoonnews.ir/news/309486/%D9%81%D8%B1%D8%A7%D8%AE%D9%88%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%AF%D8%A8%DB%8C-%D9%88-%D9%87%D9%86%D8%B1%DB%8C-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C>

אתר הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תברז. فرجی، بهرام. "روز ملی مبارزه با استکبار جهانی" 3 نوامبر،

2018. <https://paramedfac.tbzmed.ac.ir/page/539/%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C.html>

אתר החדשות האדי. "קاريكاتور ۱۳ آبان". 4 نوامبر، 2021.

<http://www.hadinews.ir/story/19783/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%DB%B1%DB%B3-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86>

סוכנות הידיעות תסנים. "קاريكاتور/ تداوم مبارزه با استکبار در ۱۳ آبان". 4 نوامبر، 2019.

<https://www.tasnimnews.com/fa/media/1398/08/13/2133733/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%D8%AA%D8%AF%D8%A7%D9%88%D9%85-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-13-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86>

סוכנות הידיעות صدا اسیما. "קاريكاتور هایی با رنگ و بوی ضد استکباری". 5 نوامبر، 2017.

<https://www.iribnews.ir/fa/news/1884140/%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1-%D9%87%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D8%A8%D8%A7-%D8%B1%D9%86%DA%AF-%D9%88-%D8%A8%D9%88%DB%8C-%D8%B6%D8%AF-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1%DB%8C>

סוכנות הידיעות האסלאמית, IRNA. "מראסם רוז מברזה בא אסתקבאר גהאני דר דאנשאגה אמירקביר ברקזאר שד". 2
בנובמבר, 2021. <https://www.irna.ir/news/84527019/%D9%85%D8%B1%D8%A7%D8%B3%D9%85-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B4%DA%AF%D8%A7%D9%87-%D8%A7%D9%85%DB%8C%D8%B1%DA%A9%D8%A8%DB%8C%D8%B1-%D8%A8%D8%B1%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1>

המגזין האינטרנטי של אוניברסיטת הוואז. نظری، عبداللطيف. "روز ملی مبارزه با استکبار جهانی ۱۳ ابان"،
אוקטובר 2001.

<https://hawzah.net/fa/Magazine/View/3282/5109/46084/%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D9%85%D9%84%DB%8C-%D9%85%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%DA%A9%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C-%2213-%D8%A2%D8%A8%D8%A7%D9%86%22>

מקורות משניים

מילסון, מנחם. **המילון הערבי-עברי**. ירושלים: האוניברסיטה העברית. <https://arabic-lang.huji.ac.il/online-dictionary>

אתר **מילוג**. https://milog.co.il/%D7%93%D7%95_%D7%A7%D7%A8%D7%91/e_49224

פרויד, זיגמונד. "פסיכולוגיה של ההמון ואנליזה של האני". בתוך **כתבי זיגמונד פרויד** (מסות נבחרות ד, כרך
חמישי), 22–25. תל אביב: דביר, תשל"ח.

צורף, מירה. "מהפכת הצעירים במצרים על שום מה? על כיבוש המרחב העירוני ועיצובו של זיכרון קיבוצי
חלופי". **היסטוריה** 30 (2013): 61–103.

Lambton, A. K. S. "The Persian Constitution Revolution of 1905-6." In *Revolution in the Middle East, and Other Case Studies*, edited by P. J. Vatikiotis, 184–173. London: G. Allen and Unwin, 1972.

Lorentz, John H. *The A to Z of Iran*. Maryland: Scarecrow Press, 2007.

Razavi, Reza. "The Cultural Revolution in Iran, with Close Regard to the Universities, and It's Impact on the Student Movement." *Middle Eastern Studies* 45, no. 1 (2009): 1–17.

Schram, Stuart R. "Mao Tse-Tung and the Theory of the Permanent Revolution, 1958–69." *The China Quarterly (London)* 46, no. 46 (1971): 244–221.